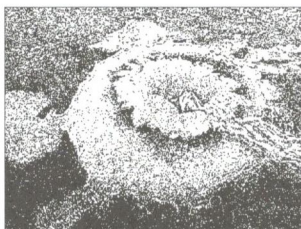

forrás

52. ÉVFOLYAM 2020. 12. SZÁM

Buda Ferenc	3	Álom a homokozóban (vers)
Darvasi László	6	Halhatatlanok (regényrészlet)
Tóth Erzsébet	11	Álomveszély; Nulla olvasatlan; Fogadóképes (versek)
Hernyák Zsóka	13	Tábor
Szajbély Mihály	15	Csáth Géza a <i>Szanatórium</i> című színdarabjának töredéke és vázlatai
Csáth Géza	18	Sanatorium
Molnár H. Magor	25	A kutya (vers)
Vasas Tamás	28	Mindenben benne van (vers)
Orosz István	29	Emlékek apámról II.
Alekszandr Szergejevics Puskin	46	A próféta; A költő és a tömeg; Boldog, akit a cár kegyel...; Arion; Barátaimhoz (versek – Soproni András fordításai)

Lőkös István	51	Iskolaéveim
Beke József	62	Szólások a Bánk bán nyelvében
N. Horváth Béla	81	Az újraolvasott Illyés (A 30-as évek verseiről)
Mészáros Tibor	93	Van-e két Márai Sándor? Egy átlagosnak induló év a bírálatok középpontjában
Nagy T. Katalin	103	Tájjzene – Rahmanyinov és Léway
Kollár Zsuzsanna	123	A Szendrey-hagyaték kincsei (Gyimesi Emese: Gyermekszemmel Szendrey Júlia családjában)
Branczeiz Anna	127	A felszabadított Csáth (Szajbély Mihály: Csáth Géza élete és munkái. Régimódi monográfia)
		Léway Jenő festményei

forrás

SZÉPIRODALMI, SZOCIOGRÁFIAI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT •
Megjelenik havonként • Főszerkesztő: Füzi László • Kecskemét
Megyei Jogú Város és a Katona József Társaság folyóirata •
Kiadja a Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek Nonprofit Kft.;
Felelős kiadó: Füzi László • A szerkesztőség címe: 6000 Kecskemét,
Kápolna u. 11.; Telefonszáma: 76/482-223; Honlapcím: www.
forrasfolyoirat.hu; E-mail cím: forras@forrasfolyoirat.hu • Tördelés:
VideoPix Bt., Kecskemét; Tel.: 76/508-160; videopix@fibermail.hu •
Nyomdai kivitelezés: Print2000 Nyomda Kft., Kecskemét, Nyomda u. 8.;
Tel.: 501-240; Felelős vezető: Szakálas Tibor

A szerkesztőség tagjai: Buda Ferenc (főmunkatárs), Füzi Péter, Pál-Kovács Sándor Attila, (szerkesztő) Bosznay Ágnes (szerkesztőségi titkár). A szerkesztésben közreműködnek: Bahget Iskander, Komáromi Attila, Pintér Lajos • Szerkesztőségi órák munkanapokon 10–12 óra között. • A borítón Benes József Forrás című munkája • A borítót és a tipográfiát tervezte: Zalatnai Pál • Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza! Terjeszti a Lapker Zrt. 1097 Budapest, Táblás u. 32. • Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Postacím: 1900 Budapest. Előfizetésben megrendelhető az ország bármely postáján, és a kézbesítőknél, www.posta.hu WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>), e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu, telefonon 06-1/767-8262, levélben a MP Zrt. 1900 Budapest. Külföldre és külföldön előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél: www.posta.hu WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>), 1900 Budapest, 06-1/767-8262, hirlapelofizetes@posta.hu. Belföldi előfizetési díj: 4800,- Ft • Index: 25947 • HU ISSN 0133-056X

Csáth Géza

A szanatórium című színdarabjának töredéke és vázlatai

A *Világ* című napilap 1911. december 2-i számának 11. oldalán Csáth Géza új darabja címmel rövid hír jelent meg. „Csáth Géza, a kiváló fiatal író, akinek két értékes és finom drámáját tavaly nagy sikerrel mutatta be a Magyar Színház, befejezett egy háromfelvonásos szatirikus vígjátékot, amelynek »A szanatórium« a címe. A darab szereplői orvosok. Mind a három felvonás egy magánszanatóriumban játszik. Csáth Géza új darabja még az idei szezonban bemutatóra kerül [az] egyik fővárosi színpadon.” A rövid tudósításban több a csúsztatás, mint a valóság. Csáthnak *A Janika* és a *Hamvazószerda* című darabjait 1911. május 24-én tényleg bemutatta a Magyar Színház, de azok nem arattak valódi sikert. Kritikai fogadtatásuk vegyes volt, és nem nyerték meg a szélesebb közönség tetszését sem, az ötödik előadás után lekerültek a műsorról. Ami pedig *A szanatórium* című vígjátékot illeti, annak elkészültéről ugyan a *Színházi Hét* is hírt adott ugyanebben az időben,¹ de a darab még messze nem volt készen. És nem is készült el sohasem, noha éveken át foglalkozott vele, és nagyon sokat várt tőle. Csáth a *Világ* zenekritikusa volt, a hírt nyilván tőle származó információk alapján közölte a lap, s innen, vagy közvetlenül tőle juthatott el a *Színházi Hét*hez.

Könnyen lehet, hogy Csáth a „késze jelentéssel” önmagát akarta munkára, a darab befejezésére kényszeríteni. Egész életében vágyott a színházi sikerre, úgy találta, igazi ismertséget és anyagi elismerést csak ez hozhat számára. A munka azonban az évek múlásával egyre kevésbé ízlett neki. A pszichoanalízis és a morfium egymással karöltve akadályozták a novellairásban, és elvették a kedvét a napi zenekritikusi, publicistai munkától. Ebben a helyzetben még inkább megemelkedett számára az elképzelt rivaldafény értéke. 1912. október 27-én így írt öccsének: „Szeretnék sokat írni, jó dolgokat, de nincs igazi kedvem, mert nem látom a módot, hogy az írással gyorsan nagy sikert érjek el. A színdarab az egyetlen, amiben reménykedni lehet. Ha ez nem válik be, vidékre megyek tavasszal, házasság kapcsán. Ha azonban a színdarab beüt – akkor megszöktetem O[lgát] és akkor jó élet fog következni, írói, nagystílu. Nem nagyon reménykedem ebben, de ha mégis sikerülne, akkor nem panaszkodnék többé a sorsom ellen.”²

A *Horváték* című darabjának tisztázásával foglalkozott ekkor, melynek bemutatására végül egyetlen színház sem vállalkozott. Lányszöktetés és nagystílu élet helyett házassághozkötés következett, majd elvonókúra a Liget Szanatóriumában. 1913 nyarán ugyan még

1 *Színházi Hét*, 1911. december 3., 10.

2 Csáth Géza: *1000 × ölel Józsi. Családi levelek 1909–1912*. Dér Zoltán hagyatékából s. a. r., utószó Beszédes Valéria. Szabadka, Életjel, 2008., 118.

felcsillant a remény, Az *Est*-ben olvasott hír³ nyomán arról tudósította öccsét, hogy ősszel színpadra kerül a munkája. Ám Miklós Andor lapja valójában csak arról adott hírt, hogy a színház első őszi ülésén dönteni fog, bemutadják-e a darabot, és a döntés végül elutasító lett. A félreolvasásban szerepet játszhatott, hogy morfiomos állapotában a valóság helyett azok a vágyak léptek előtérbe, melyeket levele zárórészében így foglalt össze: „Az őszi!... sok jót várok, főleg pénzt. -- A darabok, külföld stb... remélem, hogy tavaszra már adhatok neked 4-5000 koronát egy patikabérletre. -- Nagyszerű terveink vannak. -- Okt[óber] 1-ig Palics. -- Okt[óber] 1-től a premierig Budapest. Bristol szálló, azután Abbázia vagy Nizza, és májusra újra Palics!”⁴ Ilyen kilátások mellett, írta Dezsőnek, ahhoz is kedvet kapott, hogy újra elővegye A szanatórium megírásának tervét.

Az ötlet akkor is foglalkoztatta, amikor ősszel több mint két hónapot töltött a Liget Szanatóriumában. A szanatóriumi tartózkodás valódi okát még rokonai előtt is titkolta, mert attól tartott, ha morfinizmusára fény derül, az véget vetne klinikai karrierjének. Amikor a *Bács megyei Napló* mégis megszimatolt valamit, nagybátyja, Decsy Jenő érdeklődésére a következőképpen válaszolt november elején: „Köszönöm szíves érdeklődésedet, és bocsánatodat kérem, hogy kérdezősködésedre nem feleltem rögtön, de Nagymama leveléből látom, hogy a *B[ács megyei] N[apló]* már leköszölte a cáfolatot, amely tőlem származott.”⁵ Az igazság az, hogy csakugyan még szanatóriumban vagyok: betegségem elhanyagolt vastagbélhurut, amely tudvalevően *fájdalmas*. Ezeket a fájdalmakat több orvos (prof[esszor]) vakbélgyulladásról származóknak tartotta. Itt azonban kiderült, hogy operációra, amit a vakbélbaj okvetlen követel – nincs szükség, és a baj csak egyszerű, de precíz diétás kezelést igényel. Miután ezt otthon nem tudnám megkapni, vagy ha megszerezném magamnak: drágább volna, mint itt a szanatóriumban, itt maradtam tovább is. Fájdalmaim már a második héten megszűntek. Azóta fenn járok, dolgozom, kísétálok, sokat írok – egyúttal kipihenem a nagy nyári saison fáradalmait, ami annál is inkább kapóra jött nekem, mert egyrészt a *Szanatórium* c[ímű] vígjátékamat itt a környezetben, amelyről szól, sokkal gyorsabban befejezhettem, másrészt mert már 1908 nyara óta (öt év) nem voltam szabadságon, szakadatlanul dolgoztam, hol a klinikán, hol fürdőn, visszajövet újra a klinikán, megszakítás nélkül.”⁶

A darab azonban sem itt, sem később nem készült el, noha naplójában és leveleiben ezután is rendre felbukkant megírásának terve. Utoljára Kabos Edének tett róla említést, már a világháború idején. Levele elkallódott, Kabos 1916. december 30-án kelt válaszeleveléből azonban kiderül, hogy benne Hajó Sándorra panaszkodott, aki a Magyar Színház igazgatójától, Beöthy Lászlótól értesülhetett a *Szanatórium* tervéről, és *Démonok* című komédiájában, melyet 1916. december 21-én mutatott be a Vígszínház, elloptatta annak ötletét. Legalábbis Csáth szerint. Kabos erről egyáltalán nem volt meggyőződve, és igyekezett megnyugtatni az akkor Földesen körorvosként praktizáló Csáthot:

3 *Fiatalkor a Nemzeti Színházban*. Az *Est*, 1913. augusztus 10., 6.

4 Csáth Géza: 1000 × ölel Józsi. *Családi levelek 1913–1919*. Dér Zoltán hagyatékából s. a. r., utószó Beszédes Valéria. Szabadka, Életjel, 2008. 49.

5 A *Bács megyei Napló* 1913. október 31-i számában megjelent, Csáth Géza *nagybeteg* című cikkének állításait a lap 1913. november 5-én közreadott, Csáth Géza *betegségéről és irodalmi terveiről* című írásában helyesbítette.

6 Csáth Géza Decsy Jenőnek. PIM, V. 5955/2.

Budapest, 1916. dec[ember] 30.

Kedves fiam,

a beküldött cikket feltételeivel együtt átadtam Lenkey Gusztávnak, a *Pesti Hírlap* szerkesztőjének, aki tudomásul vette a feltételeket, és néhány nap múlva meg fogja nekem mondani, hogy közölhető-e a cikk, vagy sem.⁷ Ami a második ügyet illeti, azt hiszem, kár nagyon sokat törődnie az egészszel. Lehet, hogy Beöthy emlegette a maga témáját, de az is bizonyos, hogy Hajó nem fogta meg az egészet, s amit belőle esetleg annektált, az egészen más, mint amit maga megírni akar. Bizonyos vagyok benne, hogy ha maga minden tekintet nélkül megírja a szanatórium drámai természetrajzát, annyira más darab lesz belőle, hogy senkinek sem fog eszébe jutni valamely hasonlatosságot szimatolni a Hajó darabjával. Egyébként mindenben igazat adok magának a Hajó darabjáról írott véleménye tekintetében, de ez egy okkal több, hogy ne kelljen törődnie még azzal sem, ha talán csakugyan lopta a témáját.

Ilonka nagyon köszöni a gratulációkat, és szívesen üdvözlí. Adja át kézcsoóomat kedves feleségének, és vagyok régi barátja,

Kabos Ede⁸

Nem tudni, Csáthot mennyire nyugtatta meg Kabos válasza. Újabb lendületet aligha nyert belőle, későbbi leveleiben, naplófeljegyzéseiben *A szanatóriumról* már nem esik több említés.

Arról, hogy egyáltalán hozzáfogott-e a darab megírásához, sokáig semmit sem lehetett tudni. Nemrég azonban előkerült a munka két vázlata és az első felvonás elejéről néhány oldal. A vázlatok különösen abból a szempontból lehetnek érdekesek, hogy egyértelműen jelzik, Csáth ekkorra már valóban és végérvényesen leszámolt korábbi, a belső lelki történések közvetlen és reflektálatlan megjelenítésére alapuló, varázsfioókok titkait kutató, lírai fogantatású ars poeticájával, és magára nézve is érvényesnek tartotta azt az írói programot, amit 1912. november 1-én írott levelében öccsének ajánlott: „Csak *megtörtént dolgokat* szabad írni.”⁹ Tervezett darabjának szereplói a vázlatban még saját nevükön szerepelnek: vannak köztük a korban ismert orvosok, másokat pedig Csáth naplóiból ismerünk. Sőt, a szereplők listáján *Joli* és *A segédorvos* nevét összekapcsolta és odajegyezte: „A legszebb 3 hete életemnek.”

*

A magánarchívumban lévő szövegeket tulajdonosuk szíves engedélyével, a nyilvánvaló betűhibák és elírások javításával, az itt-ott hiányzó központozás pótlásával adom közre. Az áthúzott szavakat, mondatokat, amennyiben az az írás kiolvasható, áthúzva közlöm. Az olvashatatlanná satírozott szavakat xxx-szel jelölöm. A bizonytalan olvasatú szavak után [?] áll. A nevek feloldását, ahol ez lehetséges volt, lábjegyzetben közlöm. A kézirat tizenegy, nagyalakú kézírásos oldalból áll. Az első és a második oldal számozatlan, ezeken a darabhoz készült vázlatok találhatók. Az, hogy a kettő összetartozik-e, vagy két, különböző munkafázisokban keletkezett töredékről van-e szó, bizonytalan.

7 Nem jelent meg ebben az időben írása a *Pesti Hírlapban*.

8 Magántulajdon.

9 Családi levelek, 1909-1912, 122.

A harmadik laptól kezdve kilenc oldalon a darab elkészült része olvasható. Közülük az első kettő (a címoldal és a szereplők felsorolása) ugyancsak számozatlan. Nincsen oldal-szám a darab szövegének első oldalán sem, utána viszont kettőtől hétig folyamatos a számozás. A szöveg a hetedik oldal tetején ér véget, tehát ennyi készült el belőle, és nem arról van szó, hogy a kézirat többi része elkallódott volna. Az oldalhatárokat szögletes zárójelben jelzem.

Sanatorium

Idő: 1906

Lejátszik: Tavasztól késő őszig.

I. felvonás: Az orvos rendelőjében

II. felvonás: A sanatorium fekvőcsarnokában

III. felvonás: A társalgóban este

IV. felvonás: A fekvőcsarnok ősszel (Búcsú)

A darabban benne kell lenni az összes *tudnivalóknak* és érdekes orvosi tapasztalatok szövedékének.

Személyek:

Főorvos

Segédorvos

H.-né

Titkár

Ágnes

Bözsike¹⁰

Olga¹¹

Szontaghné¹²

A szép Mihalkovicsné

Pletnics

Terka

xxx Székely M.¹³

Schwester Sophie

xxx Dalmady

A szigorú tüdőtanár¹⁴

A szentelen szobalányok

Az ifjú költő

A költő barátnője

Pletnics apja

---

10 Csáth Stubnyafürdőn, 1912 nyarán megismert barátnője, akiben a két évvel korábbi, újtátrafüredi nagy szerelmének, Jolánnak (Jolinak) a fiatalkori képmását látta.

11 Jónás Olga, későbbi felesége, akit Újtátrafüreden ismert meg.

12 Szontagh Miklós (1882–1963), az újtátrafüredi szanatórium főorvosa.

13 Az újtátrafüredi szanatórium egyik betege.

14 Talán Kuthy Dezső (1869–1947), aki Csáthot tüdőbetegnek diagnosztizálta 1910 tavaszán.

Az ifjú költő anyja
Az ifjú költő ~~nagyanyja~~ 2. anyja
, 23., 24. Sanat. portás, Kellner,¹⁵ bérszolga
25., 26. Turisták
27., 28., 29. Mulatozók, fürdővendégek
30. Salome, pesti zs[idő] lány

[második oldal]

A szanatóriumba beteget hoznak.
A beteget megoperálják.
Az operáció után bonyodalmak és kibonyolódás.

*

A sebész kezébe kerül annak a lánynak az apja, akit ő szeret.

A termében áttolják Vendreyt bekötözve.

I. ~~Az ápolónők beszélgetése~~
I. Egy [?]¹⁶

Ápolónők és tanárok.

Vidéki orvos!¹⁷
Hütl¹⁸
Herczel¹⁹
xxx Bársony²⁰
Becker
Jendrassik²¹
Lánay [?] Leó
A felesége
Sándor bácsi
xxx
Márkus Emília²²
Joli²³

---

15 Pincér (német).

16 Bizonytalanul kiolvasható szóval kezdődő, folytatás nélkül maradt mondat.

17 A nevek felsorolása inntől kezdve a lap jobb alsó sarkában, kerettel elválasztva a többi szövegtől.

18 Hütl Hümmér (1868–1940) sebész, egyetemi tanár.

19 Herczel Manó (1862–1918) orvos, sebész.

20 Bársony János (1860–1916) szülész-nőgyógyász orvos, egyetemi tanár.

21 Jendrassik Ernő (1858–1921) bel- és ideggyógyász, egyetemi tanár.

22 (1860–1949), színésznő. Nevét Csáth egy félkör alakú vonallal összekötötte Herczellel, a vonal két végén az általa alkalmazott coitus-jelre – ● – emlékeztető körökkel.

23 Sörös Miklósné, Csáth Újtátrafüreden megismert szerelme.

A legszebb három hete életemnek.²⁴
A segédorvos
A curiai bíró (lábtörés!)
Főispán (Medvevadászat. A Dolli²⁵ és Hütl affér.)

[harmadik oldal]

A szanatórium

Vígjáték 3 felvonásban

Írta Csáth Géza

[negyedik oldal]

Személyek

Hütl xxx xxx xxx

I. felv[onás]: Hall

Dollinger

xxx Rajz bácsi²⁶

II. felv[onás]: Folyosó és operációs terem

Vidéki öreg doktor

Segédorvos

III. felv[onás]: Ápolónői szoba

Egy asszisztens Bársonytól

Bársony

~~Weisi Margit~~

xxx Madame

~~Ápolónő~~ B. néne

Szobalány

Portás

Szanat. igazgató

Betegek:

Főhadnagy

Főispán

Rokonok

Joli

[ötödik oldal]

Madame: Telefonáltak már Weidl tanár úrnak?

Kisasszony: Nem kaptunk összeköttetést még eddig.

Madame: Kérem kisasszony, tessék már beszélni vele, mert az ötös ~~nem~~ úr már lerágja a fületem, hogy még mindig nem kaptam választ.

Kisasszony: ~~Mondja neki, hogy a tanár úr a~~ Majd igyekezni Mondja neki, hogy mindjárt fölhívom harmadszor is.

(Madame el.)

²⁴ A két név kapoccsal összekötve.

²⁵ Dollinger Gyula (1849–1937) sebész, egyetemi tanár.

²⁶ Barátjának, Rajz Sándornak az édesapja.

Segédorvos (jön): Kérem Margit jött nincs levelem?

Kisasszony: Nincsen doktor úr!

Segédorvos: xxx xxx xxx Igazán nincsen?

Kisasszony: Nincs, nincs. De nagyon várja! Most már két napja nem jött. (Nevet.)

Segédorvos: Mit nevet.

Kisasszony: Megérdemli, hiszen mert maga egy hűtlen férfi.

Segédorvos: Látszik, hogy nem ismer. Ha én magát például megcsókolom (megteszi) és őreá gondolkodom, ez olyan foka a hűségnek, amelynél nagyobb hűséget nem is xxx tudok elképzelni.

Kisasszony: No én el tudok képzelni. (Csengetés.) Halló --- A doktor urat kéreti a 23-as.

Segédorvos: xxx xxx xxx Ha levél érkezik, telefonálja föl.

(Liftbe lép és gombot nyom meg. A lift megindul vele.)

Rokon (jön): Jónap Jó reggelt kívánok.

Kisasszony: Jó reggelt. Keres

Rokon: Kérem, hogy volt az éjszaka a nagybátyám, a kegyelmes úr!

Kisasszony: A kegyelmes úr jól aludt és jó étvággal reggelizett. (Csengetés.) Halló... Éppen most kérdezik a minisztériumból is... Halló...

[hatodik oldal]

A kegyelmes úr jól aludt és jó étvággal reggelizett. Igen... Igen... Ajánlom magam.

Rokon: Én Hát köszönöm szépen. Különben kisasszony hogy van?

Kisasszony: Amint látja, jól.

Rokon: Ki kérdezősködött.

Kisasszony: Valami osztály tanácsos úr, a nevét nem értettem tudom. Naponta három-négyszer is föl hív tudakozó kérdezősködik a kegyelmes úr állapotáról.

Rokon: Vajjon nem mondhatná meg kisasszony, hogy délután Bámulatos, hogy az operáció milyen gyors és nagyszerű eredménnyel járt.

Kisasszony: Ja hát kérem, akit egyszer Weidl tanár úr a kezébe vesz...

Rokon: No az igaz, hogy bámulatos ember. Igaz, hogy évenként kétszázezer koronát keres?

Kisasszony: Azt nem tudom. De azt tudom, hogy itt nálunk naponta 4-5 2-3 operációja van, néha xxx 7-8 is. És azt is tudom, hogy nem veszi a kezébe a kést 1000 koronán alul.

Rokon: Ez annyi, mint 5000 3000, szorozva 30-cal, az kilencvenezer, egy évben kilencszáz 900000 több mint egymillió, egymillió és 180.000.

Kisasszony: xxx xxx De tessék azt venni, hogy évenként legalább két hónapot utazik a tanár úr.

Rokon: Akkor is majd egymillió.

Kisasszony: És tessék azt venni, hogy délután háromtól xxx hatig, hétig a lakásán rendel.

Rokon: Rettenetes, valósággal dől hozzá a pénz.

[hetedik oldal]

De mire költi el?

Kisasszony: Nagyon sokat költ. Négy ló, két automobil, kocsis, sofőr, két szobalány, szakácsnő, inas.

Rokon: Látta a lakását?

Kisasszony: Egyszer voltam nála, hivatalos dologban – valóságos tündérpalota. Egyszerűen káprázatos. Micsoda képek, szőnyegek, bútorok!

Rokon: És azt mondják, hogy nagy nőbarát.

Kisasszony (hidegen): Ezt nem tudom.

(Szünet.)

Rokon: No ajánlom magam, köszönöm szépen.

(Zavartan el. Csengetés.)

Kisasszony (házi telefonba beszél): Még eddig nem tudtam összeköttetést kapni. Legyen szíves Madame megmondani az 5. úrnak, hogy még egy kis türelmet kérek. Igen?...

Levélhordó: ~~Itt van a posta~~ Alázatos szolgálja, jó reggelt kívánok.

Kisasszony: Jó reggelt!

Levélhordó: Tessék. Itt vannak a lapok. xxx Ez Weidl tanár úrnak, ez is Weidl, Weidl, Weidl, Weidl, szanatórium igazgatósága.

Kisasszony: No ez már szép posta.

Levélhordó: Tessék aláírni, két ajánlott.

Kisasszony: Igen, így ni. xxx (Bélyegzőt üt rá.)

Levélhordó: Köszönöm szépen, ajánlom magamat.

Kisasszony: Isten áldja meg! (Leveleket bont föl. Telefoncsengetés.) Halló. Mentők? ~~Jó reggelt~~ Mit akarnak?... De hiszen egészen világosan megmondtam, hogy a kassai vonattal 9 óra 10 perckor érkezik ~~nagy~~ ~~Völgy~~ a beteg. Én nem értem önöket kérem. Hiszen föl is jegyezték. Beleznay főispán, ~~a fiával jön és vadászaton sérült meg~~ vadászaton súlyos sérülés érte. No ez szép

[nyolcadik oldal]

kis blamázs lesz. Autón menjenek. Másképp nem érhetnek ki. ~~Igen. (Leteszi a kagylót.)~~

Az igazgató (belép): Mi az, kisasszony?

Kisasszony: Kérem igazgató úr, a mentők most telefonálnak ide, hogy mikorra rendeltük őket, holott és tegnap világosan megtelefonáltam az időt, a kassai vonat érkezését, és föl is jegyezték.

Az igazgató: Micsoda. Adja csak ide a kagylót. Hát kérem mit gondolnak ~~maguk~~ önök kolléga úr, hogy csak xxx úgy lehet ilyeneket csinálni. ~~Egy szó Engedje meg, de ezt nem~~ ~~tűrhetjük el.~~ Ha ez így megy, kérem, kénytelenek leszünk más vállalatot megbízni a betegszállítással. Elvégre nem tehetjük ki magunkat annak, hogy xxx xxx xxx az önök nemtörődömsége és indolenciája miatt xxx a szanatóriumot blamírozzuk. Igen! Kérem, menjenek autóval. A beteg Beleznay főispán, ~~vele van orvos van vele~~ orvossal utazik, aki intézkedni fog a leszállításnál. Igen! (Lecsapja a kagylót. Hirtelen újra nyugodt, csendes hangon.) Ezentúl kérem legyen szíves mindig kétszer lediktálni xxx az adatokat.

Kisasszony: Igenis.

Az igazgató: *Margit (benyit):* Alászolgálja, jó reggelt kívánok.

Kisasszony: Jó napot.

Margit: Kérem én vagyok az új ápolónő.

Az igazgató: Ja igaz, maga az! Kérem kisasszony, szóljon a Madame-nak, hogy az új ápolónő itt van, helyezték őt el és legyen egyelőre a Madame

[kilencedik oldal]

Portás: Kérem, egy ápolónő van itt, úgy látszik ~~akar~~ ajánlkozni akar.

xxx Igazgató: Mondja meg neki, hogy nincs üres hely.

Portás: Azt mondta, hogy az igazgató úrral ~~akar~~ beszélni.

~~mellett~~ Igazgató: Vezesse be.

Margit: Az igazgató urat keresem.

Az igazgató: Én vagyok.

Margit: Kérem szépen, igazgató úr, szeretnék ápolónőnek ajánlkozni ezt a levelet kell átadnom.

Kisasszony: Jelenleg minden hely be van töltve.

Igazgató: xxx xxx Minden hely?

Kisasszony: Igen.

Igazgató: (átveszi, olvassa)

(Szünet.)

Az igazgató (Nézegeti Margitot.): ~~Mutassa a bizonyítványait.~~

Margit: Tessék. (Átad egy borítékot.)

Az igazgató: Jöjjön kérem az irodámba utánam.

A segédorvos ~~Mi a Megjelenik~~ (A liften jön lefelé és kilép.): Ki volt ez a hölgy?

Kisasszony Margit: Ápolónőnek ajánlkozik, de nincs hely üresedésben.

A segédorvos: ~~Micsoda finom nő!~~ Fogadok magával, hogy az öreg felfogadja.

Kisasszony Margit: Szeretné, ugye doktor úr?

Segédorvos: ~~Szeretném~~ Honnan tudjam azt, még nem is láttam.

Kisasszony: ~~No az igazgató~~ Nonononono!...

Segédorvos: Nem jött levelem?

Kisasszony: Nem. xxx Látja, nemcsak a férfiak hűtlenek, hanem a nők is vissza tudják adni a kölcsönt.

Segédorvos: Az még nem következés, hogy ha nem ír valaki, az hűtlen lett.

Kisasszony: Nem következés?... Hát micsoda, istenem

[tizedik oldal]

maguk férfiak olyan rövidlátók, ha valami kellemetlen dolgot kell észrevenni.

Segédorvos: És maguk nők olyan xxx jól érzik magukat, ha egy kis kárörömben van részükhöz.

Igazgató (~~Kiszól~~) (Kilép.): Kérem, kisasszony. Ezt az ápolónőt ~~fölvesszük~~ fölvettem.

A műtőben fog dolgozni. Hívja le a madame-ot. Őmellette lesz. ~~Tessék~~ Üljön addig ide itt le.

Margit: Köszönöm.

Kisasszony: No ezt hamar fölvették.

Segédorvos: Azt már látom, hogy nem örül neki.

Kisasszony: Én pedig úgy látom, hogy maga örül neki.

Segédorvos: Miért örüljek?

Kisasszony: És én miért ~~ne örüljek?~~ ne örüljek?

Segédorvos: Csak örüljön, ha akar.

(Szünet.)

Segédorvos: Honnan jött kérem maga?

Margit (fölkáll): ~~Több helyen működtem, kérem.~~ Kezdő vagyok kérem, még sehol se működtem.

Segédorvos: Itt vannak a bizonyítványai?

Margit: Azokat nem hoztam el, csak egy ajánlólevelet.

Segédorvos: Hol tanult?

Margit: ~~Igaz én nem sokat~~ Amit tanultam, ~~azt~~ könyvekből tanultam, de gyakorlatom az van, mert a családban több nehéz beteget ápoltam.

Segédorvos: Budapesti?

Margit: Igen.

Segédorvos: Mi a neve?

Margit: Margit.

Segédorvos: Margit, né-ne! xxx Még úgyse volt a szanatóriumban.

[tizedik oldal]

Kisasszony (telefonál) Kérem Madame, legyen szíves jöjjön le, az igazgató úr új ápolónőt vett fel... Igen... Most... Azt tőle kérdezze... én nem tudom.